

ARKTISK FRUKT AS

Gammelveien 63

8030 BODØ

Att.Rolf Olsen

Trondheim, 29.05.2022

Deres ref.:

22S9209C

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):

2022/5907

Saksbehandler:

Johan Danielsen

## Avslag på søknad om å sette ut taggblåhegg (*Amelanchier alnifolia*) i Gammelveien 63, Bodø

Vi viser til søknad fra Arktisk Frukt As (søker) av 06.05.2022 om tillatelse til utplanting av 100 (200) taggblåhegg (*Amelanchier alnifolia*) og 10 (304) blåleddved (*Lonicera caerulea*) ved Gammelveien 63, Bodø.

### Vedtak

Miljødirektoratet avslår søknaden fra Arktisk Frukt As om tillatelse til å plante ut taggblåhegg ved Gammelveien 63, Bodø og ved Øvernaurstad 8, Tverrlandet, Bodø. Vedtaket er hjemlet i forskrift om fremmede organismer § 10.

Utsetting av blåleddved kommer inn under unntak fra kravet om tillatelse i forskrift om fremmede organismer § 11 første ledd bokstav c. Dere trenger dermed ikke tillatelse fra Miljødirektoratet for å sette ut blåleddved.

### Sakens bakgrunn

Arktisk Frukt As søker om tillatelse til utplanting av taggblåhegg og blåleddved ved Gammelveien 63, Bodø. Søker oppgir følgende momenter vedrørende risikoreduserende tiltak og virkning på biologisk mangfold:

*"Informere alle kunder om risikoen ved spredning av disse artene i norsk fauna. Informere kundene om tiltak for å unngå spredning av disse artene. Bruk av fuglenett for å hindre spredning etter planting. Bruk av gjerde for å fysisk hindre dyr som for eks. elg og spisebærene og dermed spre frøene videre.*

*Både Blåleddved og Taggblåhegg er herdig til H8, og kan derfor vokse over hele landet. Kan spres ved hjelp av fugl og dyr som for eks. elg og rådyr."*

### Miljødirektoratets vurdering

I utgangspunktet må den som ønsker å sette ut organismer av en art som ikke finnes naturlig på stedet ha tillatelse fra Miljødirektoratet etter forskrift om fremmede organismer § 10. Forskriften § 11 inneholder en rekke unntak fra dette kravet, blant annet for utsetting av risikovurderte, landlevende planter i parkanlegg og andre dyrkede områder. Unntaket gjelder imidlertid ikke planter oppført på forskriftens vedlegg V.

**Postadresse:** Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 73 58 05 00

**E-post:** post@miljodir.no | **Internett:** www.miljodirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391

**Besøksadresser:** Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo

**Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer:** Se [www.naturoppsyn.no](http://www.naturoppsyn.no)

Vi kan ikke gi tillatelse til å sette ut fremmede organismer dersom det er grunn til å tro at det vil føre til vesentlig skade på det biologiske mangfoldet.

Dersom vi har grunn til å tro at utsettingen vil føre til uheldige, men ikke vesentlige, konsekvenser, må vi gjøre en skjønnsmessig vurdering. I vurderingen er fordelene med innførselen og om fordelene kan oppnås på andre måter viktige momenter. Vi vurderer også risikoen organismen utgjør for det biologiske mangfoldet og avstanden til viktige naturtyper og arter i nærheten som den kan påvirke.

### **Kunnskapsgrunnlag taggblåhegg**

Informasjonen er hentet fra Artsdatabankens fremmedartsvurdering i 2018. Taggblåhegg er en busk fra Nord-Amerika, der den er vidt utbredt fra de sørligste delene av Arktis sør til søndre nemoral sone og til fjella i middelhavsklimasonen. Den formerer seg med frø, og de saftige fruktene, som produseres i store mengder, spres med fugl. Flere slektninger har aseksuell frøproduksjon (agamospermi), noe som sikrer høg og regelmessig fruktsetting (Campbell et al. 2014). I Norge er arten mest utbredt på grunnlendt kalkmark, i kratt og skog, men går også inn i skyggefull blandingsskog og lauvskog på mindre kalkrik grunn.

Taggblåhegg er innført som prydbusk og synes å ha kommet i nokså ny tid. Arten synes å ha en meget rask ekspansjon, trolig på grunn av effektiv formering med saftige bærepler som blir verdsatt av fugl.

Invasjonspotensialet er moderat, en kombinasjon av moderat median levetid og moderat (til begrenset) ekspansjonshastighet.

Arten inngår i en rekke naturtyper, blant annet fuktig næringsrik skog, vasskanter og også grunnlendt kalkmark, kalkfuruskog og andre baserike naturtyper. Den kan i framtida fortrenge stedegne busker, inkludert truede og sårbare arter, og skape busksjikt der hvor slikt ikke finnes naturlig.

### **Vurderinger**

Både taggblåhegg og blåleddved er risikovurdert i Artsdatabankens fremmeartsliste. Utsettinga skal skje ved Arktisk frukts lokaler i Gammelvegen 63 i Bodø kommune. På flyfoto framstår området som en opparbeidet hage. En slik hage regnes som "parkanlegg eller andre dyrkede områder" etter forskriften. I utgangspunktet kommer dermed begge arter inn under unntaket fra kravet om tillatelse i forskriften § 11.

Blåleddved er ikke oppført på vedlegg V. Dere kan dermed sette ut blåleddved uten tillatelse fra Miljødirektoratet. Taggblåhegg er derimot oppført på vedlegg V. Dere må derfor ha tillatelse til utsetting av denne arten.

Søker fikk 05.05.2021 avslag (vår ref. 2021/1647) på søknad av 21.03.2021 om tillatelse til utsetting av taggblåhegg på samme areal. Vi kan ikke se at det i denne søknaden er bragt inn nye momenter i saken som er egnet til å endre vurderingene knyttet til søknad om utsetting av taggblåhegg for ett år siden.

Miljødirektoratet finner at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å behandle søknaden, jf. § 8 i naturmangfoldloven. Artsdatabanken vurderer at taggblåhegg har lav risiko med usikkerhet til høy risiko, for å skade biologisk mangfold i Norge. Vi legger i det videre vekt på at større antall individer, gjerne med ulik geografisk opprinnelse og egenskaper, satt ut på flere lokaliteter øker faren for at høyere risikousikkerhet realiseres i form av spredning og skade på miljøet.

Ved vurdering av søknaden skal det legges vekt på om organismen det søkes om utsetting kan gi risiko for uheldige virkning på biologisk mangfold, se § 10 andre ledd (3) jf. formålet i § 1. Vi kan ikke gi tillatelse dersom det er grunn til å anta at utsettinga vil føre til vesentlige følger for det biologiske mangfoldet. Der følgene ikke kan betegnes som vesentlige, avgjøre direktoratet spørsmålet om tillatelse skal gis eller ikke etter en avveining av fordelene med utsettingen – og om disse fordelene kan oppnås på en annen måte – opp mot muligheten av for negative virkninger for naturmangfoldet.

Slik saken ligger an, tar Miljødirektoratet ikke stilling til om det er grunn til å anta at utsetting vil føre til *vesentlige* uheldige følger. Vi vurderer uansett at fordelene ved utsettinga ikke veier tyngre enn faren for skader på det biologiske mangfoldet i denne saken.

#### Truede og sårbare arter

| Art                | Kategori  | Avstand     |
|--------------------|-----------|-------------|
| Flueblom           | Nær truet | 100-500 m   |
| Lillabrun rødspore | Sårbar    | 100-500 m   |
| Bakkesøte          | Nær truet | 100-1500 m  |
| Smalmarihand       | Sårbar    | 1500-2000 m |

Området der det er søkt om utplanting av taggblåhegg på, ligger så nær forekomster av relevante rødlistede arter at vi finner at de kan påvirke disse negativt.

#### Viktige naturtyper

| Naturtype      | Kategori | Rødlistekategori | Avstand    |
|----------------|----------|------------------|------------|
| Rikmyr         | Viktig   |                  | 100-500 m  |
| Slåttemark     | Viktig   | Kritisk truet    | 500-1000 m |
| Naturbeitemark | Viktig   |                  | 500-1000 m |
| Åpen kalkmark  | Viktig   |                  | 500-1000 m |
| Strandeng      | Viktig   | Sårbar           | 500-1000 m |

Rundt Gammelveien 63, Bodø, finner vi flere relevante naturtyper innenfor en km fra utsettingsstedet. Vi retter særlig oppmerksomheten mot forekomst av rikmyr og kalkmark. Dette er baserike naturtyper som nevnes spesielt i artsdatabankens fremmedartsvurdering av taggblåhegg. Videre kan to av naturtypene som er registrert etter DN-håndbok 13 også å gjenfinne på artsdatabankens rødliste for naturtyper, se tabell under.

#### Fremmede arter

| Fremmed art     | Kategori            | Avstand    |
|-----------------|---------------------|------------|
| Tromsøpalme     | Svært høy risiko SE | 100-500 m  |
| Kjempespringfrø | Svært høy risiko SE | 100-500 m  |
| Vinterkarse     | Svært høy risiko SE | 500-1000 m |
| Sitkagran       | Svært høy risiko SE | 500-1000 m |
| Kjempespringfrø | Svært høy risiko SE | 500-1000 m |

Rundt Gammelveien 63, Bodø, er det registrert flere enn fem fremmede arter innenfor tusen meter. Det er flere forekomster av disse artene innenfor 1000 meter fra planlagt utplantingsområde. Vi avgrenser oversikten til artene med lavest avstand til utplantingsområdet og som er vurdert til å tilhøre høyeste risikokategori i fremmedartslista. De fremmede artene som ligger til grunn for vår vurdering av samlet belastning er registrert i samme område (innenfor en radius på 1 til 2 kilometer) som de registrerte sårbare naturverdier.

Samlet sett er konfliktnivået i form av potensiale for skade på viktige naturverdier knyttet til utsetting av arten i dette området med flere kalkrike lokaliteter høyt. Taggblåhegg er vurdert til

lav risiko med usikkerhet til høy risiko i fremmedartslista fra 2018. Spredning av arten skjer ved at fugl spiser bærene og slipper avføring med frøene et annet sted. Området rundt Gammelveien 63 har et relativt høyt antall viktige og til dels truede naturtyper som har en betydelig samlet belastning fra skadelige fremmede organismer. I tillegg har saltenområdet mange områder med kalkrike naturtyper som er særlig sårbare for spredning av fremmede arter. Slike naturtyper er også nevnt konkret i forbindelse med risikovurdering av arten. Vi finner derfor at føre var prinsippet må veie tungt med i en samlet vurdering av denne utsettingen, jf. Naturmangfoldlovens § 9.

Det er rimelig å anta at søker kan påregne verdiskaping basert på innførsel, utplantning og salg. Likeledes vil avslag påvirke selgere av planter både i Finnland og Norge. Vår vurdering er at fordelene ved utsetting av taggblåhegg i denne saken ikke overstiger påregnelige skadevirkninger på viktig og sårbar natur. Ettersom hovedformål med utplantning er salgsoyemed, anser vi at vilkår om tildekking med bærenett og innhøsting av bærene ikke kan følge til kjøper eller kontrolleres når dette skjer i privat hage. Det er rimelig å anse private hageeiere som den dominerende brukergruppen for arten. Bekjemping av spredning kan ikke pålegges søker og reelt utføres av denne ved salg. Fuglespredte planter vil kunne etablere seg mange kilometer fra utplantninger i private hager til dels langt fra Bodø. Naturen i Salten har på grunn av topografiske forhold også mange utilgjengelige områder.

Søker har ikke konkretisert vesentlige mulige positive samfunnsøkonomiske effekter av tiltaket. Det er heller ikke synliggjort noen differanse mellom satsing på disse artene framfor arter med dokumentert ingen, eller lav risiko. Det er usikkerhet i vurdering til høy risiko vedrørende taggblåhegg ved siste oppdatering av fremmedartslista. Dette sammen med potensialet for skade på viktige naturverdier i et stort område gjennom fuglespredning, gjør at vi finner å måtte avslå søknaden om tillatelse til utsetting av blåleddved.

## Klagerett

Dere og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket, jf. forvaltningsloven kap. VI. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen

Miljødirektoratet

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent*

Janne Øvrebø Bohnhorst  
seksjonsleder

Johan Danielsen  
seniorrådgiver

## Kopi til:

Klima- og miljødepartementet

Postboks 8013 Dep

0030 OSLO

Mattilsynet

Postboks 383

2381 Brumunddal

STATSFORVALTEREN I NORDLAND

Postboks 1405

8002 Bodø